

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXXII. Non licet Actori, quod Reo licitum non existit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Sacro 38. de Sent. excom. junctō c. Constitucionem 10 ibidem in 6. uique clericus concubinarius fructuum ex beneficiis provenientium tertiam partem, prævia una: & iterata monitio necessaria est; ut omnes fructus ipso Jure amittat. Ipsi verò beneficiis non privatur, nisi tertio monitus non respiciat, ex decreto Tridentini Sess 25. cap. 14. de Reformat.

Jure etiam Imperiali venditor, litis super re vendita emptori moræ conscius, huic de evictione non tenetur, nisi ab eo fuerit laudatus, sive de lite admonitus; ut causam defendat, l. Emptor 3. §. l. Empti 21. C. de Evictionibus. Iudex, licet causæ inter aliquos controversæ merita plenè habeat perspecta, super ea tamen pronuntiare, nisi imploratus & partium allegationibus auditus non potest, l. Dies 4. §. 8. ff. de Damno infecto §. Auth. Qui semel. C. Quomodo & quando jud. Item contra reum contumaciter absentem nequit procedere, nisi ad instantiam actoris trina, vel tribus æquivalente unâ, citatione peremptoriâ in jus fuerit vocatus, l. Concumatia 53. ff. de Re judic. l. Ad peremptorium 68. §. ff. de Judiciis §. Auth. cit. Invalidum quoque est testamentum; præsentibus, testatorem videntibus & negotii, quod geritur, probè gnaris cum omnia solennitate conditum: nisi testes fuerint rogati seu vocati & requisiti, ut actui intersint, l. Heredes 21. §. 2. ff. Qui testam. fac. poss. §. Auth. Rogati C. de Testibus &c.

Ratio omnium est; quia relatis & aliis quibusdam casibus certioratio, sive denuntiatio & monitio non tam ad veram de re notitiam habendam, quàm ad justum, validum aut firmum actum seu processum formam Jure sunt præscriptæ.

☞ (O) ☞

REGULA XXXII.

Non licet Actori, quod Reo licitum non existit.

SUMMARIUM.

1. Regula non omnia, quæ reo permittuntur, adstruit actori.
2. Verus ejus sensus ratioque.
3. Et exempla.
4. Plura, reo permittuntur, actori.
5. Et quadam, huic permittuntur, reo denegantur.

EAdem Regula prodita est Jure Civili: cujus 41. Vipianus ait. *Non debet actori licere, quod reo non permittitur.*

Sensus utriusque Glossa Clement. Sæpe 2. V. Voluerit, de V. S. & Philip. Matth. in Reg. *Non debet cit. pr.* hunc reddunt, *Æqualitas servanda est inter litigantes; ut quod reo non licet, non permittatur actori; & vice versa non permittatur reo, quod non licet ualitori; quia sunt correlativa, de quorum uno dispositum de altero quoque est exaudiendum, arg. l. fin. C. de Indicta vid. toll.* Sed perperam; cum id neutrà Regulâ asseratur: sed solummodo indicetur, actorem non debere esse melioris conditionis, quàm sit reus: & verus utriusque.

Sensus sit, *Nibil in judicio ad intentionem suam promovendam permittitur actori, quod non etiam reo ad exceptionem suam fundandam sit permittitur.* Rationis vice est Regula, *Favorabiliores rei potius, quàm actores habentur: quæ est 125. in Pandectis.*

Quare secundum meliorem hunc Regulæ utriusque sensum, si Cajus, à Titio coram delegato judice conventus, appel-

appellare non permittatur; quòd causa commissà sit cum clausula, *Ve appellatione remotà* procedat, nec Titii à Cajo coram eodem iudice reconventi appellationi est deferendum, *c. fin. de Mutuis petit.* Si actor impetret; ut reus in causa civili conventus personaliter comparere teneatur, ita comparere etiam ipse debet, Decius in *Reg. Non debet cit. n. 2.* Sicut post litem contestatam procuratorem mutare & litem in se transferre, nisi causà cognitâ, reus, *l. Post litem 17. sic nec actor potest, l. Qua omnia 25. ff. de Procurat.* Sicut ob metum subornationis reus, sic & actor, post publicatas aut aliter cognitatas testium ante receptorum depositiones novos testes producere, non permittitur, *Novell. 90. cap. 4.*

4 Quin non pauca, reo Jure permessa, actori denegantur; nam excommunicationis exceptionem actori reus, non vicissim huic ille opponit, *c. Intelleximus 7. de Judiciis*: actoris à iudicio absentis contumacia gravis, quàm rei, punitur, *Glossa hic & in c. Causam 3. V. Ad domum, de Dolo & contum.* soli reo competunt reculatoriæ & deliberatoriæ etiam dilaciones, *Auth. Offeratur C. de Litis contest.* dilaciones probatoriæ plures ipsi, quàm actori conceduntur, *l. fin. ff. de Feriis*: actori ad fundandam intentionem suam instrumenta edere reus non tenetur, *l. Qui accusare 4.* licet huic ad exceptionem suam probandam ea concedere aliquando cogatur actor, *l. Non est novum 4. C. de Edendo*: deficiente plenâ probatione iuramentum suppletorium in civilibus plerumque reo potius defertur, quàm actori, *c. & §. fin. de Jurjurando*: in criminalibus autem causis reo de crimine diffimato aut graviter suspecto saepe defertur iuramentum purgationis, *c. 1. & c. Si quis 2. & c. de Pur-*

gat. Canon. licet actor in vim probationis jurare nunquam permittatur, Clarus §. *fin. q. 63. n. 4.* cum sunt partium jura obscura, favendum reo potius est, quàm actori, *Regula est 1. in 6.* actore non probante reus, licet nihil præstiterit, est absolvendus, *c. & §. fin. cit. &c.*

Sed, ut hoc ita, perpetuum tamen non est; cum specialis ratio à Regula recessum, & actori aliquando permittat, quod non conceditur reo: veluti cum iste plures ordinarios iudices habet; eò enim casu electio est actoris, ad quem ex iis vult iudicem trahentis reum, *l. Nemo 4. C. de Jurisdic. & l. fin. C. Vbi in rem actio*; ne, si electio competeret reo, facile luderet & circumduceret actorem: reus ab actore per rescriptum Principis extra suum forum ad extraordinarium iudicem trahi, *l. Si quando 2. C. de Dilar. non vicissim à reo actor potest, Novell. 69. cap. 1.* ne huic intentionis suæ probatio extra territorium difficilior euadat: accusator de crimine publico à reo, de eo non purgato, reaccusari de ejusmodi crimine non potest, *l. Neganda 19. C. Qui accus. non pos.* quòd non per relationem criminum, sed innocentiam suam reum oporteat purgari, *l. Si quis reus 5. pr. ff. de Publ. jud. Salycet. in l. Neganda cit.* ejusdem actoris, non rei, est declarando tollere libelli obscuritatem, *l. Inter 83. §. 1. ff. de V. O.* quòd intentionem suam melius quàm actor habeat perspectam: die feriato novum opus nuntiare actor, non etiam reus nuntiationis remissionem petere potest, *l. 1. §. 4. ff. de Novi oper. nunt.* quòd in nuntiationis mora majus periculum sit, quàm in dilacione remissionis: actor, si res sibi vi ablatas legitime probaverit, super earum quantitate prævia iudicis taxatione jurare permittitur, *c. fin. de Jis, qua vi metusve caus.* quòd non

non conceditur reo ; quia illata & probata violentia hunc odiosum & actorem favorabilem reddit. In causis Matrimonii, libertatis, dotis vel testamenti eam sustinens actor, quam reus favorabilior est; *can. si quis 33. q. 1. & c. fin. de Sent. & re judic.* speciali illarum favore actori patrocinante &c.

REGULA XXXIII.

Mutare quis Consilium non potest in alterius detrimentum.

SUMMARIUM.

1. Declaratio hæc est Regulæ Quod semel 21.
2. Sensus ejus & ratio.
3. Aliis non damnosa & iniuriosa consilii mutatio licita,
4. Et aliquando laudabilis est.

1. Simillima huic est supra tradita Regula, Quod semel 21. cui præsens, eique consona Regula 75. Civilis superaddit declarationem; ut Præsentis illi conjunctæ sensus sit, *Quod semel placuit, displicere & consilium quis mutare non potest, in alterius injuriam vel detrimentum:* sicut contingeret, si scrutiniò jam publicatò electores, *c. Publicatò 57. de Elect.* aut, præsentatione Episcopo vel alteri superiori jam oblatà, patronus Ecclesiasticus, *c. Cùm autem 24. v. At verò, de Jure patr.* aut etiam laicus eum, quem primò præsentavit, excludendo variarent, *c. cit. pr.* si judex sententiam definitivam jam publicatam revocaret, *l. Judex 55. ff. de Re judic.* & aliis casibus, quibus ejus, quod semel placuit, displicentia & mutatio consilii fraudiac detrimento foret, Dynus & Barbo-

sa ad hanc Reg. uterque n. 2. Hujusmodi autem casibus inhibita mutationis consilii ratio est ; quia alteri per alterum iniquam conditionem non inferendam, *Regula 74. in Pandectis;* & præceptum est Juris Naturalis, alterum non lædendum & jus suum cuique tribuendum, *l. Justitia 10. § 1. ff. & §. Juris 3. Inst. de J. & J.*

Quando verò consilii mutatio cum alterius injuria & damno injusto conjuncta non est, eam nec Jus nec ratio moratur; sicut in Capitularibus, à postulatione superiori necdum oblatà recedendò, & patrono laico, primò à se præsentato secundum superaddendò, variare, si velint, Jure permissum est, *c. Bone 4. de Postul. Pralat. & c. Cùm autem cit. pr.* quod hæc eorum variatione neque postulati vel præsentati, neque superioris jus lædatur. Simili modò procurator ad negotia, re adhuc integra, *l. Mandatum 15. ff. Mandati,* & ad litem in judicio prosequendam constitutus, ante litis contestationem à constituente liberè revocatur, *c. Quamvis 2. de Procurat. in 6. &* in judicio, per contestationem illam nondum constituto, ab actore libellus exhibitus licitè mutatur & emendatur, *l. Edicta 3. c. de Edendo;* quia ejusmodi revocatio mutatioque vel emendatio nemini præjudiciosa est vel damnosa ; cum, si quæ earum occasione factæ sunt, expensæ ante omnia refundantur.

Quin consilii mutatio, cum publicum vel privatum Jus non resistit, quandoque laudabilis est ac sapientis, *l. Nonnunquam 8. ff. de Bonor. collat.* præsertim, si illud noxiosum minùve utile appareat ; cum enim consilia aptanda sint rebus, Seneca *Epistol. 71.* his temporum cursu mutatis, à semel approbatis recedere & nova consilia inire quandoque poscit necessitas aut utilitas suadet, *c. fin. pr. de Sent. excom. in 6.* utique enim, ut

H h h h

Lucianus